

## 4.10.3

93a (משנה ד) → 93b (דעוניתא)

I dividing diminished estate among 3 כתובות (A=100, B=200, C=300) משנה ג'

a notes:

- i all כתובות must have same date on them (else priority goes to oldest one)
- ii OR: husband only left מטלטלין, since there is no priority based on dating as regards מטלטלין
- iii Note: this משנה follows ר' נתן, but רבי maintains that we divide equally unless the person with the smallest claim will receive more than their share; see פיה"מ and ד" below

b if there's only 100 on the estate – each gets 33.3

c if there's 200:

- i A gets 50
  - 1 Note: even though, by rights, she only has a claim on 1/3 of the first 100, case where B removed herself from contesting the 1st hundred
  - 2 Challenge: then B should only get 50 (not 75)
  - 3 Answer: she only removed herself from litigation with A regarding the 1st hundred
- ii B&C each get 75 (similar circumstance – C removed herself from litigation with B re 2nd hundred)
  - 1 Alternatively: (to answers given above) – moneys didn't fall at one shot
    - (a) 2<sup>nd</sup> case: 75 fell (divide 25/25/25) then 125 fell (divide 25/50/50)
    - (b) 3<sup>rd</sup> case: 75 fell (25/25/25) then 225 fell (divide 25/75/125)

d If there's 300, A gets 50, B gets 100 and C gets 150

e Same applies to a joint business venture – each takes out based on ratio of investment

- i שמואל: if 2 invested together, A gave 100 and B gave 200 – the profit is shared
  - 1 רבה: only if they bought an animal for plowing and he plowed, but if they bought for plowing and he appreciated and was sold for meat – divide profit 2/1 (based on ratio of investment)
  - 2 ר' המנוא – even if it was sold for meat, divide based on investment ratio
  - 3 challenge (to רבה): שמואל's statement – doesn't this refer to any case
  - 4 response: only when it remains for plowing – but if appreciated for meat, divide based on ratio
  - 5 challenge: end of statement – "if each brought in his own animals, divide based on ratio"...should add this clause
  - 6 answer: if animal appreciated, consider it as if each brought his own in
- ii challenge: our משנה – divide based on investment
  - 1 answer: שמואל refers to real profit; our משנה, in referring to appreciation or depreciation, refers to coins used but not essential value

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת כתובות פרק י משנה ג'

[ג] מנה, היא אצלם בארבעה דינרין של זהב. וכל מנה האמור במשנה הרי הוא מאה דינר של כסף כמו שנתבאר בסוף פאה, וכן אמרם מאתים וארבע מאות וכיוצא בהן ממניני המאות, וחולקין בדרך זו אם היה זמן השלש כתובות ביום אחד או אם לא הניח אלא מטלטלין כמו שכבר ביארנו שהכלל הוא אין דין קדימה במטלטלין. ואמרו היו שם מאתים, היו שם שלש מאות, כבר אמרו בתלמוד שרבינו הקדוש אמר אף אלו חולקין בשוה. וכן הלכה. וצריך שתתבונן ביסוד זה שעל פיו תהיה החלוקה לעולם בין בעלי חובות והכתובות והבינהו היטב, והנני ממשיך לך בו משל בבעלי חובות ועל דרך זה תדון בכתובות, והוא, אם הניח האדם נכסים ובעלי חובות מרובים והוצרכו לחלק כמו שנתבאר, רואים את כל חובותיהם ואת כל מה שהניח, אם היה כנגד כל חובותיהם הרי כל אחד לוקח מה שהוא חייב לו וזה פשוט, ואם היה פחות רואים אם כשיתחלקו כולם בשוה יגיע לבעל חוב הפחות שבכולם כנגד חובו או פחות מכן הרי אלו מחלקים הכל ביניהם בשוה. ואם כשיתחלקו ביניהם בשוה יגיע לבעל חוב הפחות שבכולם יותר על חובו המגיע לו מוציאים אותו היתר ומתחלקים את השאר ביניהם בשוה כדי שייגיע לבעל חוב הפחות שבהם כנגד חובו ומסתלק, וחוזרים לאותה היתרה שהופרשה ונוהגין בה בין שאר בעלי חובות כדרך שנהגו תחלה, וכן על דרך זה עד שיגמרו כל הנכסים. והמשל בזה בבבא זו האמורה במשנה שכל זמן שהניח שלש מאות או פחות חולקות בשוה, ואם הניח ארבע מאות חולקות שלש מאות בשוה ומסתלקת בעלת המנה לגמרי, ואותה המאה היתרה מתחלקת בין בעלת המאתים ובעלת השלש מאות בשוה, ואם הניח חמש מאות חולקות שלש מאות בשוה, והמאתים חולקות אותה בעלת מאתים ובעלת שלש מאות נמצא שהראשונה והשנייה קבלו את שלהן והשלישית קבלה רק מאתים. ועל דרך זו תדון אפילו היו אלף בעלי חובות, אבל אמרו וכן שלשה שהטילו לכיס, הוא מוסב על הבבא האחרונה שמחלקין ביניהם הריח וההפסד לפי יחס מה שיש לכל אחד מהם בקרן. במה דברים אמורים בשהיה הריח וההפסד והקרן קיימים בעין כגון שנשתנה המטבע או נתיקר מחירו או הוול שחולקין לפי מעות, אבל אם קנו השותפין סחורה והריחו בה או הפסידו הרי הריח וההפסד ביניהם בשוה מבלי להשגיח במה שיש לכל אחד מהם בעיקר הקרן, וזהו הנכון המתאים ללשון המשנה כפי מה שפירש התלמוד והוא פסק אחרון הגאונים.

דמ"ם הלכות אישות פרק יז הלכה ח'

מי שמת או גירש ויש לו נשים רבות ואין שם דין קדימה ואין לו כדי כל הכתובות כיצד הן חולקות, רואים אם כשיתחלק הממון על מין הנשים יגיע לפחותה שבהן כדי כתובתה או פחות חולקות בשוה, ואם היה הממון יתר על זה חולקים ממנו כדי שייגיע לפחותה שבהן כשיעור כתובתה וחוזרות וחולקות את המותר בין הנותרות על הדרך הראשונה. כיצד מי שהיה נשוי ארבע נשים כתובתה של ראשונה ארבע מאות ושל שלש מאות ושל שלישית מאתים ושל רביעית מאה נמצא הכל אלף וגירש כולן או מת, אם הניח ארבע מאות או פחות חולקות בשוה וכל אחת נוטלת מאה או פחות. הניח שמונה מאות אם תחלק בין כולן בשוה נמצאת הרביעית נוטלת מאתים והרי אין בכתובתה אלא מאה, אלא כיצד עושין לוקחין ארבע מאות וחולקין אותן ביניהן בשוה מאה מאה, נמצאת הרביעית נוטלה כדי כתובתה והלכה לה ונשאר כאן ארבע מאות ושלש נשים שביד כל אחת משלשתן מאה, אם תחלק הארבע מאות בין שלשתן בשוה נמצאת השלישית נוטלת מאתים ושלשית ושליש והרי אין בכתובתה אלא מאתים, לפיכך לוקחין מארבע המאות שלש מאות וחולקין בין שלשתן בשוה שנמצאת השלישית נוטלה מאתים שלה והלכה לה, נשאר כאן מאה ושתי נשים, חולקין את המאה בשוה בין ראשונה ושנייה, נמצא ביד הראשונה מאתים וחמשים וכן ביד השנייה, ונמצא ביד השלישית מאתים וביד הרביעית מאה, ועל דרך זו חולקות לעולם אפילו הן מאה.